

# **MOZART ESCOLTANT RAP**

JOAN NOVES

(Valeski)

## HO FARÀS MALBÉ

Tu no vols el metre  
ni el ritme ni la rima,  
si no fos que sempre hi són,  
tant si vols com si no vols.

Perquè la rima també hi és  
en un mot que es repeteix,  
el metre, per més que en fugis,  
es mesura a cada vers,  
i el ritme ara vol tornar  
encara que tu no vulguis.

I ara mateix has deixat escapar unes rimes llunyanes  
que ho fan malbé tot una mica  
i que no vols evitar  
per distreure, per distreure...

Res no importa de tot això, res.  
Res, no res.

La poesia era una ànima que tenies  
i no li donaves cap importància,  
fins que un déu se la va fer seva  
i ara et somia adormida als seus braços.

L=A=N=G=U=A=G=E POETS

*“La poesia sempre ha sonat  
i no hauria de sonar més,  
ratlles curtes, ratlles llargues,  
lletra, prosa, text i sempre escrit  
sense cap recurs sonor/oral  
ni res del que es feia abans,  
en els darrers tres mil anys  
si posem l’any zero als grecs.”*  
Els del ll=e=n=g=u=a=t=g=e han parlat.  
Allà lluny deien això  
i aquí no els vam fer gaire cas  
però a molts, potser sense saber-ho,  
els va influir, sí, ens va influir.  
Aquesta és la revolució  
formal més contundent  
des que Poesia és al món,  
que es va fer cap a Califòrnia,  
ara farà uns setanta anys  
i que ja venia d’abans.  
No va tenir gaire èxit  
perquè la poesia ja no en té  
o, potser perquè sap que no en té,  
va a la desesperada  
i deixa anar tot el llast restant.  
Però una mica d’èxit sí que va tenir  
perquè eren professors universitaris de literatura  
que ho cridaven als quatre vents dels USA.  
El metre i la rima sí,  
es poden expulsar del tot  
que són només part del ritme antic  
i ara mateix ja no surten a *twitter* o *X*.  
Als poetes actuals ja els va bé  
perquè no en saben gaire  
i quan volen fer de Carner  
han de fer un esforç tan gran  
que a cada iambe es fan un pet  
i a cada rima una llufa.  
No sé, però, com s’ho volien fer  
per evitar el ritme natural,  
aquell ritme no escolar,  
aquell ritme que hi és amagat  
i que també s’hauria d’evitar  
si es vol complir, si es vol complir.  
Perquè si es manté el ritme  
s’acaba la r=e=v=o=l=u=c=i=ó.  
Oh! Escriure sempre en prosa.  
Però la prosa

també  
té  
ritme  
i potser  
fent-la malbé  
i trencant-la per on  
mai no s'hauria de  
trencar  
i en ratlles més  
curtes  
tal com faig ara mateix  
podríem fer un  
poema en vers que  
en realitat  
és en  
prosa  
però ha  
perdut el ritme de la  
prosa  
i no té el ritme  
del vers.  
Aleshores tenim un ritme estrany i sincopat  
i, per tant, un ritme, un altre ritme.  
No he vist les propostes  
per evitar el ritme. No sé on són.  
No sé si n'hi ha, ni n'he cercat.  
I aquí també demostro el meu gran interès  
per la r=e=v=o=l=u=c=i=ó.  
Però qualsevol revolució  
va bé, sempre fa pensar.  
I aquells no eren tan sectaris  
com no fa gaire alguns crítics  
que es deien *realistes històrics* d'aquí,  
perquè aquells també feien altres poemes  
amb metre i rima. Només era una proposta.  
Hi ha un altre gran precedent  
d'evitar un recurs sonor,  
quan Schönberg va democratitzar  
el pentagrama. Totes les notes han de ser iguals  
i, llavors, com ho farem?  
Com ho farem? va pensar.  
Perquè si una es repeteix  
crea un nou centre tonal  
i pren més valor que les altres.  
Això vol dir que, si torna a sortir,  
tant el músics com els profans  
ens pensem que ja s'acaba la cançó.  
I les cançons de Schönberg i dels seus  
mai no sabem quan s'acaben  
perquè van decidir que una nota  
no es podia tornar a tocar fins després  
d'haver tocat totes les altres.

Es compon en sèrie i s'ha acabat de discutir  
perquè la cançó s'acaba com totes les cançons:  
quan el músics deixen de tocar.

I deunido l'èxit que va tenir.

*Pierrot lunaire.*

Fer cançons que sembla que no s'acaben mai, l'eternitat.

Però s'acaben, és clar.

Doncs igual volien fer amb la poesia, però sense èxit,  
perquè la poesia està tan malmesa  
que d'èxit ja no en pot tenir.

Però tornem-hi, es tracta de trobar la manera  
d'evitar el ritme i, faci el que faci, jo no me'n surto.

Ni en vers ni en prosa.

I si me'n surto tampoc no me'n surto,  
perquè el sento en absència, com una enyorança.  
Encara que puc provar de fer el poema sense ritme,  
com ara. Però en té, sempre en té.

Potser és més fàcil només deixar de donar  
cap mena d'importància al ritme.

No pensar-hi mai, per més que t'exploti als nassos.

Qui sap si podríem provar una cosa més definitiva  
com la cacofonia, no la cocaïna, no, la cacofonia  
que també s'hi assembla una mica.

Provar la lletjor, ja no en el tema, com Baudelaire,  
sinó en el mateix llenguatge,  
en l'absència d'eufonia.

La poesia ha de fer això?

És igual, perquè la poesia no té gaire importància.

O potser sí, la del carrer,

la poesia del carrer,

només la poesia del carrer,

la poesia dels qui mai no han llegit poesia,

la poesia dels qui no saben què és la poesia

i tampoc no saben que viuen plens de poesia.

Es tracta de ser una mica feliços.

Això, ara sí.

C=a=c=o=f=o=n=i=a.

Coc-coc, les gallines...

Esperen el gall.

Quicquiriquic!

Són cants d'amor.

És un *ready made*.

Però té ritme, llàstima.

I no cal fer gaires esforços,  
perquè de galls i de gallines  
el món sempre n'ha anat ple.

Però del ritme no se n'escapa ni Déu!

## CANTAUTOR

### *Mozart i la seva cosina a l'avió del Tibidabo*

#### I

Cantava el vent  
i rèiem molt.  
Dèiem tots dos  
que *cantautor*,  
paraula lletja,  
no pot dir res  
que sigui bo.  
I tu em vas dir:  
“-No serà pas  
que cantautor  
és aquell qui  
canta forçat  
i malament  
un vers dolent  
que s’ha inventat?”  
Jo et vaig dir: “-Sí, i  
mal *musicat*.”

#### II

I ja tots dos  
vam conjuguar el  
verb *musicar*,  
que era millor  
que *cantautar*,  
des del present  
fins al final,  
tot per jugar.  
I vaig saber  
perquè el passat  
era més lleig  
i no el futur  
que era més clar,  
i era per tu:  
-*Musicaré*,  
*musicaràs*...  
cantava el vent .  
I rèiem molt.

## POEMARI

Es diu des de fa uns anys i abans no es deia.  
No és ni poma de mar  
ni armari de Poe, és  
*poemari* (voldrà dir poema ari,  
poema racista, oh, oh! potser?)  
Tan lleig, a qui se li va acudir,  
qui va ser el primer criminal?  
Si era un poeta és que no ho era.  
O potser ho era d'allò més,  
però enyorava els calés  
i no podia, no mai, ni mai,  
escriure ni pensar res  
que no s'assemblés i assemblés  
i s'assemblés encara més  
a una cosa que fos més gran,  
més gran que un recull de poemes  
i més gran que un llibre de poemes,  
perquè un llibre de poemes fa patir  
per moltes coses, però sobretot  
fa patir des del punt de vista econòmic.  
I si és una *plaque* ja em diràs.  
Perquè com va escriure el Kundalini:  
«Poemes dius?, jo vull calés.  
Jo no vull ser un poeta pobre,  
jo vull ser un paleta ric  
d'aquells dels collarets d'or,  
d'aquells que es deien constructors  
llavors que hi havia diners  
i anaven amb un quatre per quatre;  
perquè dels poemes les noies se'n foten,  
sempre diuen que els agraden  
però és fals, els agraden les vergues,  
volen una verga considerable, no un poema».  
I ara no em vinguis dient que una cosa no treu l'altra  
que això ho va escriure el gran Kundalini  
i tu ho hauries de saber per experiència,  
que ja ets prou gran per saber-ho.  
I, com a mínim, *poeeeeeeeeemari* ja és llarg,  
veurem després si té prou gruix  
que és el més important  
o després resulta que els poemes  
encara són massa prims.  
Perquè algú devia cercar i cercar  
una sola paraula que fos més gran  
o que fos més llarga que els poemes  
i més gruixuda que un recull de poemes,

que un llibre de poemes o que un llibre de poesia  
i va trobar que podria ser un *poeeeeeeeeeemari*  
que potser s'assemblés i s'assemblés  
i s'assemblés encara més  
a una novel·la econòmica,  
vull dir d'aquelles que es venen per fer calés  
i per això ara s'escriuen sempre  
tantes novel·les, tot són novel·les.  
I les noies a la platja, si de cas llegeixen, que ja és molt,  
veuràs que només llegeixen novel·les,  
sempre llegeixen novel·les llargues i gruixudes  
que els duren tot l'estiu i no se les acaben mai,  
no poemes curts i prims, avorrits, avorrits,  
que s'acaben de seguida i, a més,  
ja no fan canviar de vida ni res.  
Potser es podria demostrar científicament  
que l'inventor d'això del *poeeeeeeeeeemari*  
només cercava una paraula  
que si és lletja tant se'n fot,  
però que s'assemblés i s'assemblés  
i s'assemblés encara més  
a tot això de les vergues i les novel·les.  
Encara que tampoc no calia  
que s'hi assemblés del tot,  
ni de manera física,  
ni econòmicament ni fònica  
sinó ambiciosament idiota.  
I així, per exemple, ara n'hi ha que diuen:  
“-Ja he escrit tres poemaris, hòstia!”

## ZOOM

Quan ningú res no sabia  
els romàntics ja ens van dir  
que això de la poesia  
també podia ser en prosa,  
després va venir el Rimbaud  
que era qui ho feia més bé  
i en veure-ho tot va plegar  
que és el millor que es pot fer,  
és el millor del millor,  
un dia t'ho explicaré...  
(T'ho dic jo, que ho vaig deixar  
com si deixés de fumar.  
Hi vaig recaure després,  
tan sols en escriure un vers,  
que va ser tan delitós  
com si deixés de pensar.)  
I ja molt més endavant,  
van venir els fills de Dadà  
a dir-nos amb veu de llet  
i amb música de croissant  
que es pot esmorzar un sonet  
o es pot endrapar una glosa,  
que es pot fer qualsevol cosa  
cosa, cosa, cosa, cosa,  
com llançar el barret al foc  
i llançar-hi també el cap  
perquè mai no ens faci nosa.  
El Palau i Fabre, aquí,  
va ser qui més clar ens va dir  
que calia masegar  
i esfullar la puta rosa,  
rosa, rosa, rosa, rosa  
dels burgesos assenyats,  
el Vinyoli sempre ens deia  
que s'ha de fer una altra vida  
més a prop dels galls salvatges  
però que ja era massa tard,  
mentre l'altre, que era el Brossa,  
sense escriure ni pintar  
duia sempre un joc de cartes  
i feia com una màgia  
que s'assemblava a jugar.  
(Però no, no eren pas tres,  
no eren tres els mosqueters,

que n'eren quatre i molts més,  
hi havia el Quart i l'Espriu  
i l'Estellés i el Llompart,  
i molts i moltíssims més  
que res no ens van aclarir  
però ens van deixar un llegat  
que després hem fet malbé.)  
Abans, des d'un altre lloc,  
d'una altra llengua i país  
i amb culs d'Universitat,  
els del l=a=n=g=u=a=g=e ens van dir  
que es pot fer foc d'amagat  
per desconstruir la nit  
sense cap recurs sonor,  
sense metre i sense res,  
sense ritme i sense res,  
sense rima i sense res,  
sense res de res de res,  
només amb el text pelat.  
I així viu com qui no viu  
la poesia en delit  
i en el joc hi va perdent  
la pausa i la melodia,  
s'esquinça de grat al vent  
la vela de l'harmonia  
i plora amb el cor ardent,  
mentre riu per sota el nas  
perquè sap que l'endemà  
ja ningú no en farà cas.  
Tot per unes ratlles curtes  
amb metre, amb ritme o amb rima,  
que hi són o hi són en absència  
i ens deixen una enyorança  
que en el cor se'ns multiplica  
com si ens faltés la música  
que hi feia sempre el Carner,  
llavors que s'hi va posar  
i es va inventar un català  
que podíem parlar tots,  
deixant-lo per acabar...  
perquè ho havia de fer,  
dormint i veient-ho clar,  
l'altre mestre, el mestre Foix.  
I així vam arribar aquí  
però veníem d'enllà,  
d'enllà i de molt més enllà,  
d'uns altres que ja eren lluny  
i eren molt grans, com el Lull  
i l'Ausiàs i el Verdager.  
I de molts altres, molts més,  
aquests grans que he anomenat,  
uns altres grans que no hi són

i els petits que mai no hi són,  
que aquests no surten enlloc  
ni sortiran mai enlloc  
per més que hi vulguin sortir,  
per més versos que hagin fet  
i premis que hagin guanyat.  
I no sé perquè n'hi ha tants,  
de cap a cap del país  
que fan això tan estrany  
que jo mateix estic fent,  
potser només per jugar,  
potser per fer-la petar  
en lloc de seure i plorar  
per tot el que ha de venir.  
O potser ho fan per provar  
de fer explotar l'Univers  
com fa sempre l'Urpinell,  
com fa sempre l'Altaió,  
el Casasses també ho fa  
i ho feia el Carles Hac Mor  
just fins ara, fa molt poc.

## ELS PETITS

*Catalunya autònoma*

Ara que ja ens hem fet grans,  
sabem que alguns semblen grans  
i més aviat són petits,  
i d'altres semblen petits  
però en realitat són grans.  
També n'hi ha molts de petits  
que sempre han volgut ser grans  
i que han bombat els seus noms  
per no semblar tan petits.  
Però els grans són grans i prou,  
sense voler o a desgrat,  
que no hi poden fer mai res  
i ni ells no saben que ho són.  
Per això no van lluitar  
com lluitaven els petits  
pels noms que els feien més grans  
i van deixar que el seu nom  
fos petit si era petit  
i fos gran si ja era gran.  
Que no els importava el nom,  
no els feia por un nom petit  
ni cercaven un nom gran  
per diners, fama o amics.  
Uns pocs van treballar al camp,  
molts a l'ensenyament,  
uns altres van guarir gent,  
uns altres es van guanyar  
la vida com van poder  
i alguns se la van jugar  
escrivint o sense escriure  
ni un sol vers, que mai no cal,  
anònims per sempre més  
i amb poesia a les mans.  
I van deixar els jocs florals  
sense pensar-hi un moment,  
per als qui eren més petits  
que en veure-ho s'hi van posar.  
I els petits van començar  
a guanyar medalles d'or  
provant de fer-se més grans  
entre polítics petits  
i amb articles molt petits  
en uns diaris petits

o amb uns poemes petits  
escrits en versos petits  
colze a colze amb els jurats  
que també eren molt petits.  
I entre tots, fent i desfent,  
anaven fent més petit  
tot allò del seu voltant  
per fer més petits els grans  
i no veure's tan petits  
en un entorn més petit.  
I així tenien uns noms  
per encarar el seu futur  
cercant una subvenció  
o un lloc a l'administració  
pagat per petits i grans  
i no semblar tan petits.